

ANALÝZA

7. 5. 2020

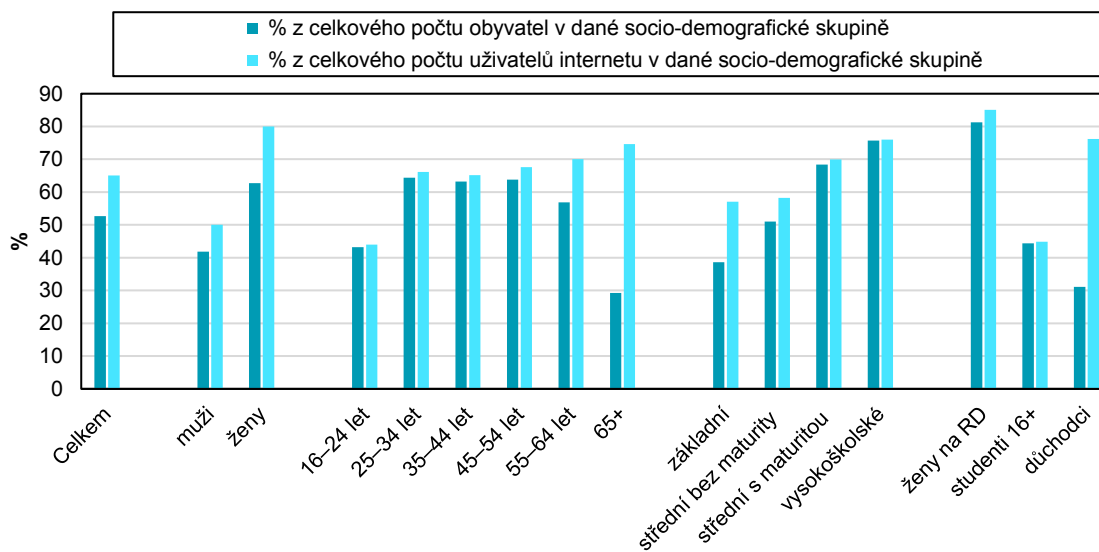
Využívání internetu k vyhledávání informací o zdraví v České republice - 2019

Internet se stal zavedeným zdrojem informací týkajících se našeho zdraví. Počet osob, které používají internet k vyhledávání informací o zdraví, od příznaků nemocí po rady ohledně zdravého životního stylu, stále roste. Podle výsledků z Výběrového šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci (VŠIT) se v roce 2019 o zdravotní informace online zajímala více než polovina (53 %) Čechů starších 16 let. Lidé také na internetu stále častěji nakupují léky nebo se obracejí na on-line lékařské poradny, kde své potíže konzultují s odborníky.

Informace související se zdravím hledá online polovina Čechů

Ačkoliv je v České republice zdravotní péče dostupná pro všechny, tak někdy může z různých důvodů, např. dlouhé čekací doby, příliš velká vzdálenost specializovaného lékařského zařízení, dojít k prodávám v získání potřebné péče. Potom může být internet zvláště přitažlivým zdrojem zdravotních informací. V uplynulém roce zavítalo na internet za účelem vyhledání informací o zdraví, nemocech a možnostech jejich léčby, ale i o zdravém životním stylu, stravování nebo cvičení, celkem 52,6 % obyvatel Česka. Mnohem častěji se přitom jednalo o ženy, muži této možnosti využívali výrazně méně často, na internet jich za tímto účelem zavítalo pouze 41,8 %, žen 62,7 %. Ve skupině uživatelů internetu to bylo dokonce 80 % žen, ale pouze 50,1 % mužů.

Graf 1: Osoby využívající internet k vyhledávání informací o zdraví podle socio-demografických charakteristik; 2019

Pozn: kategorie vzdělání jsou publikovány za jednotlivce ve věku 25 až 64 let
Zdroj: ČSÚ, šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci

ANALÝZA

Obecně tento typ informací hledají nejčastěji osoby mezi 25 až 64 lety, z toho nejvíce ve věkové kategorii 25–34 let (64,4 %). Naopak senioři nad 65 let věku informace dostupné on-line příliš nevyhledávají (29,2 %). Pokud se však zaměříme na ty důchodce, kteří zároveň patří mezi uživatele internetu, tak ti jsou naopak v on-line hledání informací z oblasti zdraví ze všech věkových skupin nejaktivnější (74,7 %).

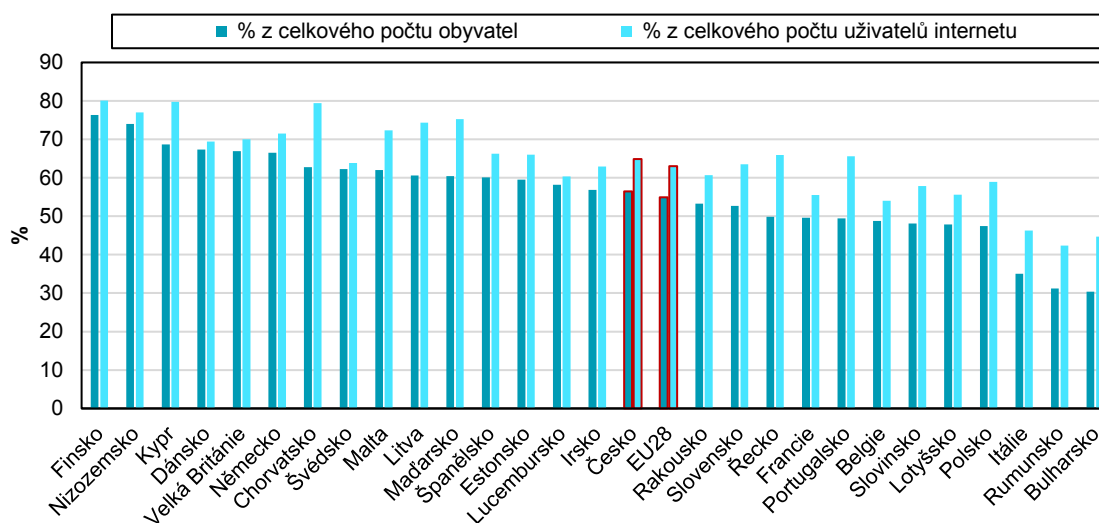
Velké rozdíly také najdeme, pokud jednotlivé skupiny osob porovnáme podle jejich nejvyššího dosaženého vzdělání. Procento lidí používajících internet k vyhledávání informací o zdraví se pohybuje od 38,6 % u lidí se základním vzděláním, po 75,7 % u lidí s vysokoškolským vzděláním, respektive 57 % u lidí se základním vzděláním a 76 % u lidí s vysokoškolským vzděláním v rámci uživatelů internetu.

Pokud se zaměříme na převládající ekonomickou aktivitu respondentů, tak nejvíce vyhledávají informace o zdraví ženy na mateřské/rodičovské dovolené (81,3 %), s poměrně velkým odstupem jsou následovány studenty (44,4 %) a nejméně využívají ohledně tohoto tématu internet důchodci (31,1 %). Pokud se však v rámci stejných ekonomických skupin zaměříme výhradně na uživatele internetu, tak jsou sice ženy na rodičovské dovolené stále na prvním místě (85 %), senioři je však se 76,2 % pomalu dohánějí.

Nejvíce se o zdraví online zajímají Finové

Podle statistik Eurostatu vyhledávaly v roce 2019 v České republice na internetu informace o zdraví cca dvě třetiny (64,9 %) uživatelů internetu ve věku 16 až 74 let, což je těsně nad průměrem EU28 (63 %). Nejvíce dotazovaných uživatelů internetu dané informace hledalo ve Finsku (80,1 %), na Kypru (79,8 %) a v Chorvatsku (79,4 %). Naopak nejméně často se tak dělo v Rumunsku (42,4 %) a v Bulharsku (44,7 %).

Graf 2: Osoby ve věku 16–74 let používající internet k vyhledávání informací o zdraví; mezinárodní srovnání; 2019

Zdroj: Eurostat

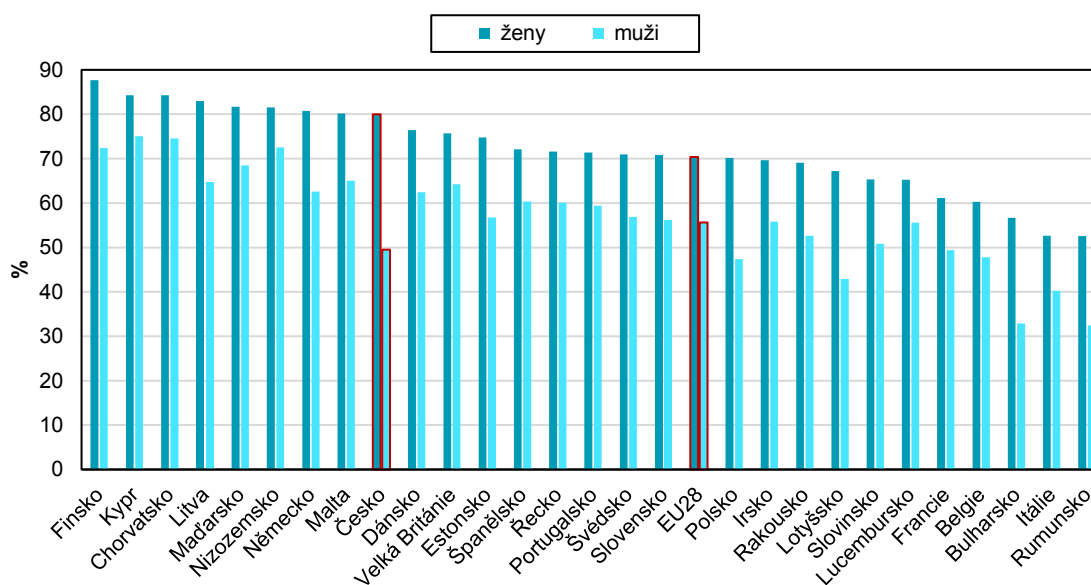
ANALÝZA

Zaměříme-li se na podíly z celkové populace daného státu, pak zaujímá ČR mezi státy Evropské Unie až 16. místo s podílem 56,5 %, přičemž průměr EU28 činil v roce 2019 za celkovou populaci 54,9 %. Dominovalo Finsko, Nizozemsko, Kypr či Dánsko s podíly 67–76 % z celkového počtu tamních obyvatel.

Ve všech zemích EU28 ve využívání internetu k vyhledávání informací o zdraví, stejně jako v Česku, dominují ženy. Mužští uživatelé internetu tento typ informací vyhledávají nejvíce na Kypru a v Chorvatsku, kde se podíly pohybují okolo 75 %. Naopak na úroveň pod 30 % se dostaly pouze dvě země - Bulharsko a Rumunsko.

Ženy se o informace o zdraví v roce 2019 nejvíce zajímaly ve Finsku, Chorvatsku a na Kypru, kde podíly přesahují 84 %. Průměr EU28 je oproti České republice (80 %) nižší o necelých 10 procentních bodů. V Česku je pak rozdíl mezi ženami a muži vůbec nejvyšší (25 procentních bodů), nejméně se naopak u provádění této internetové činnosti odlišují pohlaví v Nizozemsku (9 procentních bodů).

Graf 3: Uživatelé internetu ve věku 16–74 let podle pohlaví používající internet k vyhledávání informací o zdraví; mezinárodní srovnání; 2019

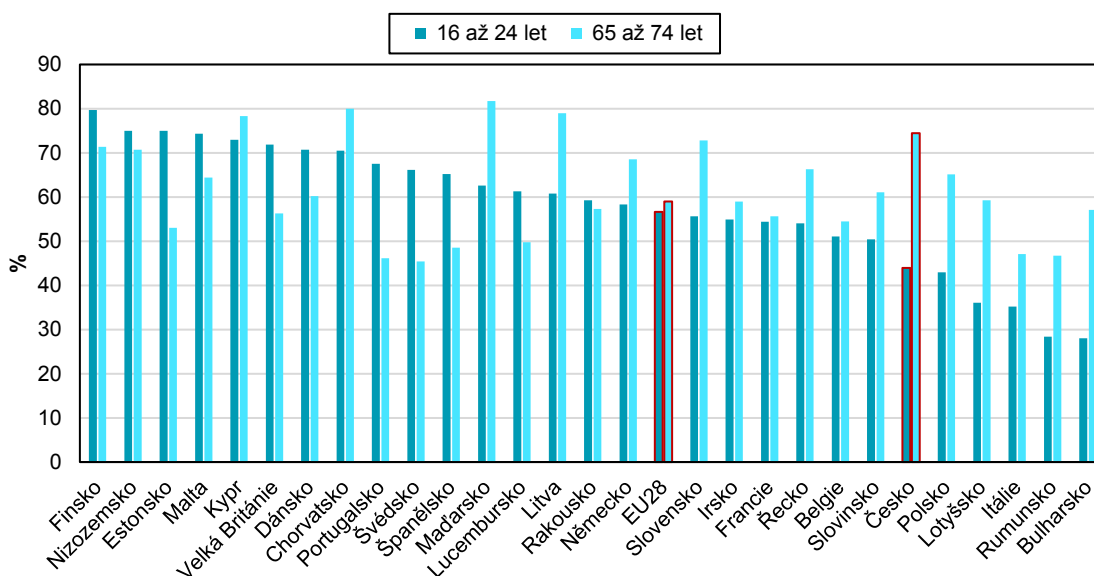
Zdroj: Eurostat

V České republice sice výrazně častěji vyhledávají informace o zdraví starší uživatelé internetu ve věku 64–74 let (74,4 %) než ti mladší (43,9 % ve věku 16–24 let), nicméně téměř v polovině evropských zemí je tomu naopak. V roce 2019 dominovali ve vyhledávání informací o zdraví mladí uživatelé internetu např. ve Finsku, Nizozemsku a v Estonsku s podíly přes 75 %. Na opačném konci se s podíly pod 30 % za mladé uživatele internetu nacházejí Rumunsko (28,4 %) a Bulharsko (28,0%). V Česku byl také rozdíl mezi nejmladší a nejstarší věkovou skupinou v rámci EU vůbec největší (31 procentních bodů).

ANALÝZA

Jak již bylo uvedeno v předchozím odstavci, uživatelé internetu ve věku 65–74 let vyhledávali informace o zdraví v 74,4 % případů, což české seniory řadí na 5. místo v rámci EU a jedná se o výrazně vyšší číslo, než je evropský průměr (59,0 %) v této věkové kategorii. Nejméně se online o tyto informace zajímali senioři ve Švédsku (45,4 %), Portugalsku (46,2 %) a Rumunsku (46,7 %).

Graf 4: Osoby ve věku 16–24 let a 65–74 let používající internet k vyhledávání informací o zdraví; mezinárodní srovnání; 2019

Zdroj: Eurostat

Konzultovat zdraví online přímo s lékaři není mezi Čechy příliš populární

Na internetu lze na jedno kliknutí získat miliony webových odkazů týkajících se zdraví, nicméně člověk si nemůže být nikdy jistý, kdo je tam umístil a neprofesionálními radami si často může spíše uškodit. Bezpečnější alternativou k hledání na internetu, může být on-line konzultace s lékařem či zdravotnickým zařízením prostřednictvím webových stránek, kde je možné pokládat dotazy týkající se zdraví. Poslední dostupné údaje z roku 2018 však ukazují, že lékaře přes webové stránky za účelem konzultace kontaktovalo pouze 5 % jednotlivců, respektive 6 % uživatelů internetu. Toto nízké číslo pravděpodobně souvisí s tím, že tuto možnost ve stejném roce nabízelo pouze 12,9 % českých ordinací¹.

Léky přes internet Češi příliš nekupují

Prostřednictvím e-shopů lze dnes koupit takřka cokoli, nejen elektroniku, nábytek či oděvy, ale internetové lékárny dnes nabízejí možnost koupit si přes internet i volně prodejná léčiva, vitamíny či doplňky stravy. Z bezpečnostních důvodů však stále nelze online přímo koupit léčiva na předpis, což je pravděpodobně důvod, proč pouze 8,2 % dotázaných Čechů uvedlo, že

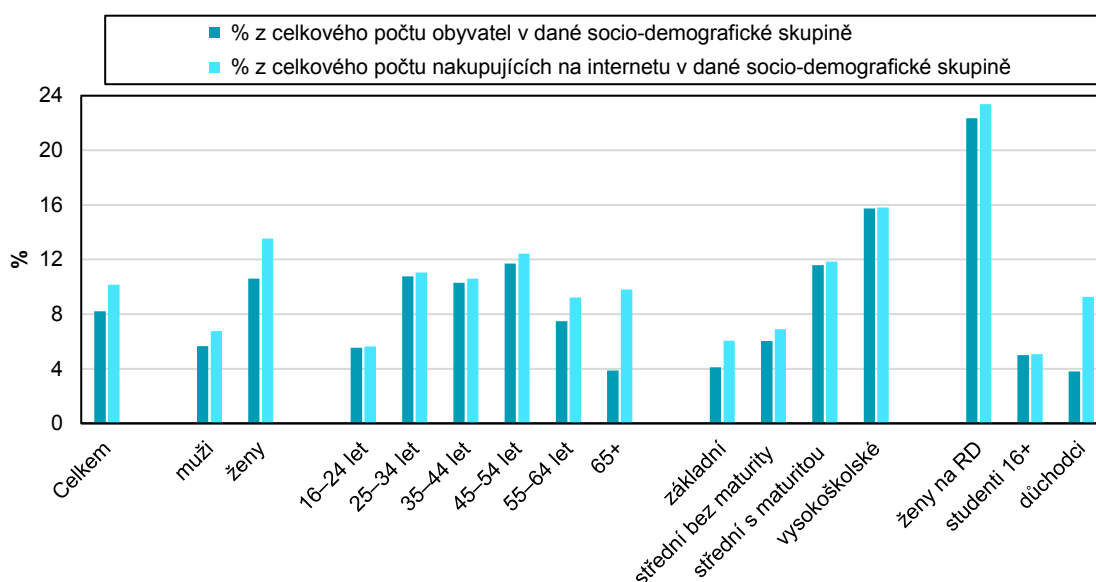
¹ Počet lékařů, kteří tuto možnost nabízejí, je možné zjistit v datech o **vybavenosti a využívání informačních technologií ve zdravotnictví na [webových stránkách ČSÚ](#)**.

ANALÝZA

v roce 2019 nakoupili léky, vitamíny či doplňky stravy online. Ženy tento druh výrobků kupovaly téměř dvakrát častěji než muži (10,6 % ženy a 5,7 % mužů), pokud se jedná o ženy na mateřské či rodičovské dovolené, tak ty léky on-line nakupovaly dokonce ve 22,4 % případů, což je výrazně více, než např. mezi seniory (3,8 % z nich). Častěji také tímto způsobem nakupují spíše lidé mladší a ve středním věku (např. 10,8 % obyvatel ve věku 25–34 let a 11,7 % osob ve věku 45–54 let) než lidé důchodového věku (3,9 % osob nad 65 let). Využití internetu k nákupu léků také roste s úrovní dosaženého vzdělání, vysokoškolsky vzdělaní lidé nakupují léky on-line v 15,7 % případů, v porovnání se 4,1 % osob se základním vzděláním.

Vezeme-li v úvahu podíly pouze z on-line nakupujících², tak výraznější rozdíl oproti celkové populaci najdeme pouze u starší generace (9,8 % osob nad 65 let, respektive 9,3 % seniorů). Jinak i zde platí, že léky častěji online nakupují ženy a lidé s vyšším vzděláním.

Graf 5: Osoby, které nakoupily léky na internetu; 2019

Pozn: kategorie vzdělání jsou publikovány za jednotlivce ve věku 25 a více let
Zdroj: ČSÚ, šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci

Zajímavé je v tomto případě porovnání českých krajů. Nejvíce léky on-line nakupují obyvatelé hl. m. Prahy a Libereckého kraje (12,6 a 12,3 % obyvatel daného kraje). Nejméně často tak naopak činí v Ústeckém kraji (3,3 % obyvatel kraje).

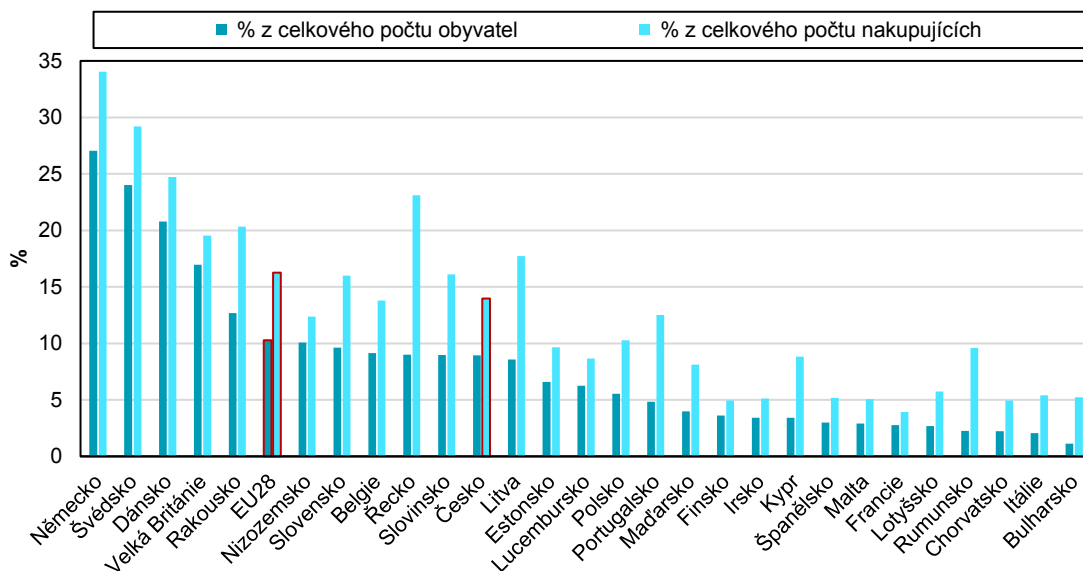
V mezinárodním srovnání, které sleduje osoby ve věku 16 až 74 let, však Češi léky na internetu nakupují méně často, než je evropský průměr. Průměr evropské osmadvacítky je 10,3 % obyvatel, kdežto Češi nakupují pouze v 8,9 % případů. Nejvíce kupují léky on-line obyvatelé

² **On-line nakupující** = osoby, které nakoupily na internetu alespoň jednou v posledních 12 měsících

ANALÝZA

Německa (27 %), Švédsko (24 %) a Dánsko (21%). Na druhém konci bychom našli obyvatele Bulharska, kde léky nakoupilo on-line pouze 1 % populace.

Graf 6: Osoby ve věku 16–74 let kupující léky na internetu; mezinárodní srovnání; 2019

Zdroj: Eurostat

Autor

Jitka Wichová

Odbor statistik rozvoje společnosti

Tel.: +420 274 052 005

E-mail: jitka.wichova@czso.cz